

Onderwijsvisitatie Rechten

Een onderzoek naar de kwaliteit van de master na master in het
Vennootschapsrecht van de KU Leuven

30 mei 2016

Woord vooraf

Dit rapport behandelt de master na master in het Vennootschapsrecht aan de KU Leuven. Deelcommissie 2 van de visitatiecommissie rechten bezocht deze opleiding van 9 tot 12 december 2014.

De visitatiecommissie beoordeelt de opleiding aan de hand van de drie generieke kwaliteitswaarborgen uit het VLUHR-beoordelingskader. Dit kader is afgestemd op de accreditatievereisten zoals gehanteerd door de NVAO. Voor elke generieke kwaliteitswaarborg geeft de commissie een gewogen en gemotiveerd oordeel op een vierpuntenschaal: onvoldoende, voldoende, goed of excellent. Bij de beoordeling van de generieke kwaliteitswaarborgen betekent het concept 'basiskwaliteit' dat de generieke kwaliteitswaarborg aanwezig is en de opleiding - of een opleidingsvariant - voldoet aan de kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs mag worden verwacht van een bachelor- of masteropleiding in het hoger onderwijs. De score voldoende wijst er op dat de opleiding voldoet aan de basiskwaliteit en een acceptabel niveau vertoont voor de generieke kwaliteitswaarborg. Indien de opleiding goed scoort dan overstijgt ze systematisch de basiskwaliteit voor de generieke kwaliteitswaarborg. Bij een score excellent steekt de opleiding ver uit boven de basiskwaliteit voor de generieke kwaliteitswaarborg en geldt ze hierbij als een (inter)nationaal voorbeeld. De score onvoldoende getuigt dan weer dat de generieke kwaliteitswaarborg onvoldoende aanwezig is.

De oordelen worden onderbouwd met feiten en analyses. De commissie heeft inzichtelijk gemaakt hoe zij tot haar oordeel is gekomen. De commissie geeft ook een eindoordeel over de kwaliteit van de opleiding als geheel aan de hand van dezelfde vierpuntenschaal. De oordelen en aanbevelingen hebben betrekking op de opleiding met alle daaronder ressorterende varianten, tenzij anders vermeld.

De commissie beoordeelt de kwaliteit van de opleiding zoals zij die heeft vastgesteld op het moment van het visitatiebezoek. De commissie heeft zich bij haar oordeel gebaseerd op het zelfevaluatie-rapport en de informatie die voortkwam uit de gesprekken met de opleidingsverantwoordelijken, de lesgevers, het assiterend personeel, de studenten, de alumni, vertegenwoordigers van het werkveld en de verantwoordelijken op opleidingsniveau voor interne kwaliteitszorg, internationalisering en studiebegeleiding. De commissie heeft ook het studiemateriaal, de afstudeerwerken en de examenvragen bestudeerd. Tevens is door de commissie een bezoek gebracht aan de opleidingsspecifieke faciliteiten, zoals de leslokalen en de bibliotheek.

Naast het oordeel formuleert de visitatiecommissie in het rapport aanbevelingen in het kader van het verbeterperspectief. Op die manier wenst de commissie bij te dragen aan de kwaliteitsverbetering van de opleiding. De aanbevelingen zijn opgenomen bij de respectieve generieke kwaliteitswaarborgen. Aan het eind van het rapport is een overzicht opgenomen van verbeter-suggesties.

De opleiding wordt ingericht door de faculteit Rechten. De master in het vennootschapsrecht is een gespecialiseerde 'master-na-master'. Deze wordt georganiseerd op de Campus Brussel. Gemiddeld schrijven 96 studenten zich in de opleiding in. In academiejaar 2013-2014 waren studenten 108 ingeschreven in de opleiding.

Het programma werd in 1992 opgestart als een postacademische bijscholing in het vennootschapsrecht. In 1993 werd het erkend als een Voortgezette Academische Opleiding ('GAS', i.e. 'Gediplomeerde in de Aanvullende Studies') en vond ook de eerste institutionele toenadering plaats met de KU Leuven, die in 1994 uitmondde in een samenwerkingsovereenkomst tussen de (toenmalige) K.U. Brussel en de KU Leuven. Vanaf 1998 werd het programma omgevormd tot een 'GGS' ('Gediplomeerde in de Gespecialiseerde Studies') en met ingang van het academiejaar 2004-2005 kwalificeert de opleiding zich als een master-na-master-opleiding.

Generieke kwaliteitswaarborg 1 - Beoogd eindniveau

De commissie beoordeelt het beoogd eindniveau als voldoende.

De master na master in het vennootschapsrecht beoogt volgens het zelfevaluatie-rapport om juristen en economen te vormen tot specialisten in het vennootschapsrecht die een diepgaande theoretische kennis combineren met een gedegen praktische kennis en de daarbij horende vaardigheden. Het zelfevaluatie-rapport geeft hierbij aan dat de manna in het vennootschapsrecht zich onderscheidt van andere opleidingen in de sfeer van het economisch recht en ondernemingsrecht door zijn uitgesproken focus op en specialisatie in het vennootschapsrecht. Daarnaast beoogt de opleiding aandacht te besteden aan aanvullende en complementaire vakgebieden, wat moet toelaten het vennootschapsrecht vanuit een ruimer perspectief te benaderen.

Deze algemene doelstelling wordt door de opleiding verder geconcretiseerd in zes opleidings-specifieke leerresultaten die de opleiding beoogt als leerresultaat van de afgestudeerde. Volgens de commissie accorderen deze leerresultaten met het niveau dat van een masteropleiding mag verwacht worden en zijn deze in lijn met het Vlaams Kwalificatieraamwerk. De beoogde leerresultaten (OLR) voldoen aan de domeinspecifieke leerresultaten (DLR).

De commissie stelde vast dat bij het opstellen van de beoogde leerresultaten het afnemend beroepenveld betrokken werd. Het beroepenveld heeft bijgedragen tot het optimaliseren van de OLR, samen met contacten die de diverse docenten in het kader van hun professionele activiteiten onderhouden met de arbeidsmarkt. Voor de arbeidsmarkt is het essentieel dat de studenten vennootschapsrechtelijke problemen op een onderbouwde, evenwichtige wijze kunnen benaderen en oplossen. Hiervoor is volgens het zelfevaluatie-rapport niet alleen een grondige kennis van het vennootschapsrecht zelf, maar ook van zogenaamde ‘belendende percelen’ van het vennootschapsrecht vereist. De manna vennootschapsrecht beoogt de studenten niet alleen gespecialiseerde en academische kennis bij te brengen, maar vereist tevens dat ze deze kennis actief kunnen gebruiken en toepassen, wat voor de arbeidsmarkt van belang is. Hoewel de Europese en internationale invloeden de ontwikkeling van het vennootschapsrecht ontegensprekelijk beïnvloeden, blijft het vennootschapsrecht nog steeds een in hoofdzaak nationale rechtstak. De commissie stelt vast dat ook de internationale dimensie door de opleiding in de beoogde leerresultaten wordt opgenomen.

Concluderend stelt de commissie dat de beoogde opleidings-specifieke leerresultaten passen binnen het Vlaamse kwalificatieraamwerk en het gevalideerde domeinspecifieke leerresultatenkader. Ze sluiten aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Generieke kwaliteitswaarborg 2 - Onderwijsproces

De commissie beoordeelt het onderwijsproces als voldoende.

Het programma van de manama in het vennootschapsrecht omvat 60 studiepunten. Het programma telt acht verplichte opleidingsonderdelen van 4 studiepunten, één van 3 studiepunten en één van 5 studiepunten. De masterproef omvat 16 studiepunten. Tenslotte dienen de studenten nog één keuzeopleidingsonderdeel van 4 studiepunten te kiezen.

De specifiek vennootschapsrechtelijke opleidingsonderdelen (Vennootschappen zonder en met onvolkomen rechtspersoonlijkheid, Bepalingen gemeen aan alle vennootschappelijke rechtspersonen en keuze van de rechtsvorm, Organen en hun werking, Kapitaal en aandelen, en Jaarrekening en controle) worden in het eerste semester geprogrammeerd. Daarnaast komt in het eerste semester ook het fiscaal recht aan bod. In het tweede semester volgen dan de opleidingsonderdelen die het vennootschapsrecht kaderen in zijn ruimere context, de zogenaamde belendende opleidingsonderdelen: verenigingsrecht, vermogens- of financieel recht (naar keuze van de student) alsook strafrecht. Ook het opleidingsonderdeel Concentratie van vennootschappen wordt in het tweede semester geprogrammeerd. Er zijn twee opleidingsonderdelen waarmee de studenten de kennis en inzichten, die ze tijdens de opleiding verzamelen, op geïntegreerde manier kunnen uiten. Dit zijn de 'Geïntegreerde praktijkoefeningen' waarbij de studenten vakoverschrijdende casussen in een paper bespreken, en de masterproef. Dit zijn beide jaargebonden opleidingsonderdelen, waar studenten zowel in het eerste als in het tweede semester aan werken.

Een groot deel (ongeveer 75%) van de studenten combineert zijn studie met vol- of deeltijds werken en kiest er daarom voor om het programma te spreiden over twee jaar. Wie het programma deeltijds volgt, zal in het eerste jaar een brede kennis kunnen verwerven van het algemene vennootschapsrecht op basis van drie specifiek vennootschapsrechtelijke opleidingsonderdelen. Deze basiskennis van het algemene vennootschapsrecht wordt tijdens het eerste jaar verder gekaderd in zijn ruimere verenigings-, fiscale en strafrechtelijke context, en ook in zijn ruimere vermogens- of financieelrechtelijke context, afhankelijk van het door de studenten gekozen opleidingsonderdeel. In het tweede jaar komen vervolgens de meer technische opleidingsonderdelen aan bod. Meer precies telt het tweede jaar drie specifiek vennootschapsrechtelijke opleidingsonderdelen 'Kapitaal en aandelen', 'Jaarrekening en controle', 'Concentratie van vennootschappen', die worden aangevuld met de opleidingsonderdelen 'Geïntegreerde praktijkoefeningen' en met de masterproef.

De commissie heeft het programma van de opleiding grondig bestudeerd en meent dat het logisch en sequentieel is opgebouwd. Er is ruime aandacht voor de specifiek vennootschapsrechtelijke aspecten met tevens aandacht voor verschillende belendende aspecten zoals fiscaliteit en boekhoudrecht. De commissie meent dat het concept van het opleidingsprogramma goed doordacht is. De aandacht voor de belendende opleidingsonderdelen wordt door de commissie als een positief aspect van de opleiding beschouwd.

De opleiding maakt de keuze om een programma te maken waarin de studenten nauwelijks ruimte wordt gelaten om keuzeopleidingsonderdelen op te nemen. Deze keuze van de opleiding vindt de commissie te verantwoorden vanuit de bewuste aandacht van de opleiding voor de bredere context van het vennootschapsrecht. Er blijkt vanuit de studenten en het werkveld een grote vraag naar de aangeboden verdieping en verbreding van kennis. De belendende opleidingsonderdelen dragen daarmee tevens bij tot het realiseren van de beoogde leerresultaten.

In verschillende opleidingsonderdelen wordt aandacht besteed aan het ruimere rechtspersonenrecht. Dit is onder meer het geval in 'Verenigingen en stichtingen' en 'Vennootschapsgeschillen op burgerlijk en strafrechtelijk gebied'. Deze opleidingsonderdelen bieden zonder twijfel een nuttige bijdrage aan de manama in het vennootschapsrecht, hoewel een programma zonder deze opleidingsonderdelen ook mogelijk zou zijn. De commissie meent dat de opleiding de invulling van de belendende opleidingsonderdelen mettertijd kan laten evolueren opdat deze steeds zouden kunnen inspelen op actuele tendensen in het vennootschapsrecht.

Met respect voor de gemaakte keuzes, wil de commissie de opleiding enkele suggesties ter overweging meegeven. Zo kan de opleiding meer systematische aandacht besteden aan het insolventierecht, aangezien het insolventierecht cruciaal is voor de vereffening en herstructurering van (groepen) ondernemingen. Eveneens wil de commissie een zekere verruiming naar rechtsvergelijking en/of transnationaal rechtspersonenrecht

aanbevelen. Een economische analyse over de juridische aspecten van het vennootschapsrecht zou welkom zijn als een aspect van een opleidingsonderdeel. Dit zou dan bijvoorbeeld kunnen handelen over het belang van het kapitaal in de rechtspersoon en gedoceerd worden door een econoom (zie infra). Gelet op de vermoedelijke evolutie van het vennootschapsrecht in België in de komende jaren is dit aangewezen.

Het opleidingsonderdeel 'geïntegreerde praktijkoefeningen' wordt door de commissie als een sterke keuze van de opleiding beschouwd. De commissie ziet zelfs ruimte om dit opleidingsonderdeel een groter aandeel in het programma te geven. Het zou ook de gelegenheid kunnen bieden de meertaligheid van de studenten te verbeteren door een deel van die praktijkoefeningen in het Engels of in het Frans te organiseren (zie infra) en ook rechtsvergelijkende vragen verder te ontwikkelen. Dit opleidingsonderdeel leent zich bij uitstek om de horizontale benadering van de vennootschapsrechtelijke vragen te bevorderen en om de uitwisselingen van reeds verworven kennis en competenties tussen de studenten onderling aan te moedigen.

Het beoogde leerresultaat dat 'de student de invloed kan beoordelen van het Europees recht en van de internationale ontwikkelingen op het Belgisch vennootschapsrecht', verdient een meer zichtbare vertaling in het programma. In het opleidingsonderdeel 'Bepalingen gemeen aan alle vennootschapsrechtelijke rechtspersonen' wordt wel een globaal overzicht behandeld van richtlijnen en verordeningen in het vennootschapsrecht. Ook in de masterproef wordt een rechtsvergelijkende component meegenomen. De klemtoon ligt daarnaast wel duidelijk op het strikt nationale recht. Wat betreft de aandacht voor Europees recht meent de commissie dat de gegeven aandacht meer zichtbaar in het programma kan verwerkt worden en dat de inhoudelijke link met het Europees recht duidelijker kan gemaakt worden in de verschillende programma-onderdelen.

De opleiding is volledig Nederlandstalig. Dit vindt zijn oorsprong in de specifieke keuze die bij het opstarten van de opleiding werd gemaakt om in Brussel een gespecialiseerde, Nederlandstalige opleiding in het vennootschapsrecht in te richten. De opleiding twijfelt om het exclusief Nederlandstalige karakter al dan niet te behouden. De commissie meent dat deze Nederlandstalige opleiding in Brussel zeker haar meerwaarde heeft maar dat het nodig is dat studenten ook met terminologie en begrippen in het Frans en het Engels in contact komen. Een opleidingsonderdeel gedoceerd in het Engels en het Frans lijkt hiertoe aangewezen. Daarnaast dienen studenten de keuze te hebben om hun masterproef in het Nederlands, Frans of Engels te maken. Ook de geïntegreerde praktijkoefening zou een anderstalige component kunnen bevatten.

Het diploma van master in de rechten geeft rechtstreeks toegang tot de master in het vennootschapsrecht. Hetzelfde geldt voor een aantal economische diploma's (Master in de economie, recht en bedrijfskunde, Master in de economische wetenschappen, Master in de toegepaste economische wetenschappen, Master in de toegepaste economische wetenschappen: handelsingenieur of handelsingenieur in de beleidsinformatica, Master in de handelswetenschappen en, tot slot, Master handelsingenieur). De instromers met deze economische diploma's beschikken over een beperktere juridische voorkennis dan de houders van een diploma van master in de rechten. Daar staat tegenover dat zij inzake boekhouding, jaarrekening en kapitaal van ondernemingen en ook meer algemeen op het vlak van de financiële en economische werking van ondernemingen een aanzienlijk ruimere voorkennis hebben dan de houders van een louter juridisch diploma.

In de praktijk is de grote meerderheid van de studenten houder van een diploma Master in de rechten, terwijl een kleine minderheid houder is van een economisch diploma. De commissie meent dat de studenten met een voorkennis in de economie een meerwaarde bieden aan een opleiding vennootschapsrecht. De commissie pleit daarom om een voorbereidingsprogramma voor studenten met een economisch diploma in te richten. Studenten en alumni geven aan dat ze voorstander zijn van hetzij een voorbereidingsprogramma, hetzij een inleidende cursus voor aanvang van het academiejaar. Hierbij dient specifiek ook aandacht te worden besteed aan rechtsmethodologie opdat die studenten met de specificiteit van het juridische redeneren vertrouwd worden.

De commissie stelt vast dat de opleiding voornamelijk het hoorcollege als werkvorm hanteert. Deze hoorcolleges worden meestal exclusief voor de studenten van deze opleiding gedoceerd. Op basis van de gesprekken met studenten en alumni vernam de commissie dat de hoorcolleges voornamelijk klassieke hoorcolleges zijn met een beperkte interactiviteit. Een versterking van de interactiviteit bevordert niet alleen het leerproces, maar zou er tevens voor kunnen zorgen dat de kennis en competenties van de studenten met verschillende vooropleiding beter aangewend worden. Een troef van de opleiding zijn de gehanteerde werkvormen in de 'Geïntegreerde Praktijkoefeningen' (zie supra): studenten moeten hierin de vergaarde kennis en competenties toepassen en worden verplicht hun mondelinge vaardigheden aan te scherpen. Ook de mondelinge verdediging van de masterproef beschouwt de commissie als een pluspunt (zie infra).

Uit de gevoerde gesprekken blijkt dat de studenten zelden een voorbereiding moeten maken op de hoorcolleges. Enkele docenten werken met een casus in hun hoorcollege en bereiken hierdoor een actievere werkhouding van de studenten in hun college. Dat dit werkt, bleek ook uit het gesprek dat de commissie had met de studenten. Zij stellen dat het werken met een casus de voorbereiding stimuleert en benoemen dit zelf ook als een goed praktijkvoorbeeld. Een inspanning van de docenten om meer specifieke voorbereidingen te vragen aan de studenten is aan te bevelen.

Een andere piste die de commissie wil aanbevelen is het toepassen van 'Blended Learning'. De docenten zouden bijvoorbeeld bepaalde basiscolleges kunnen opnemen en deze digitaal ter beschikking stellen van de studenten, die de betrokken colleges dan volgen waar en wanneer dat hun het best past. De hierdoor vrijgekomen ruimte, zowel voor de studenten (die zich niet moeten verplaatsen) als voor de docenten (die bepaalde colleges slechts één keer om de twee of drie jaar moeten geven), zou dan kunnen worden benut om bepaalde colleges aan kleinere groepen te geven en de interactiviteit te verhogen. De opleiding geeft aan dat ze deze piste verder wil onderzoeken.

De commissie heeft ook het cursusmateriaal van de opleiding grondig bestudeerd. Ze stelt vast dat weinig opleidingsonderdelen met handboeken werken. Wel wordt veel gebruik gemaakt van de elektronische leeromgeving waar de docenten heel wat materiaal waaronder artikels delen met de studenten.

De commissie is er, onder meer op basis van het ingekeken materiaal, van overtuigd dat de kwalificaties van het personeel ruim voldoende zijn om de opleiding te dragen. De commissie wil dan ook benadrukken dat ze de kwaliteit van het docerende personeel apprecieert. Verschillende docenten zijn actief aan andere instellingen en hebben daarnaast relevante praktijkervaring, zoals in de advocatuur. Het programma wordt gedragen door dertien docenten. Hiermee kan de opleiding beroep doen op een kwantitatief voldoende grote bestaande staf. Het genderevenwicht is evenwel uit balans, zowel bij het ZAP als het AAP zijn er veel meer mannen dan vrouwen. De commissie vraagt hier waakzaam te zijn bij toekomstige aanwervingen en bevorderingen.

De commissie stelde verschillende goede praktijkvoorbeelden van docenten vast. Het verdient aanbeveling dat de docenten deze met elkaar uitwisselen. Intensere overleg tussen alle docenten, versterkt eveneens de onderwijsprofessionalisering van de docenten.

De opleidingsspecifieke voorzieningen zijn van degelijke kwaliteit. De commissie stelde vast dat de opleidingsspecifieke materiële voorzieningen, waaronder leslokalen en leermateriaal, de studenten in staat stellen de beoogde leerresultaten te bereiken. De fysieke bibliotheekbestanden zijn niet toegespitst op de behoeften van de studenten, maar de studenten hebben op de campus wel toegang tot alle nodige elektronische databanken waardoor voorgenoemd hiaat wordt gecompenseerd. De studenten zijn tevreden over de begeleiding in de opleiding. Voor alle inhoudelijke vragen kunnen ze contact opnemen met de programmacoördinator die zo nodig doorverwijst naar of overlegt met andere docenten.

De master in het vennootschapsrecht valt onder de bevoegdheid van de POC Rechten. De POC is verantwoordelijk voor het gehele onderwijsprogramma en de individuele studieprogramma's. De commissie meent dat in de POC ook een vertegenwoordiger van de studenten van deze opleiding aanwezig moet zijn.

Daarnaast doet de onderwijscommissie (OC) van de opleiding dienst als een overlegorgaan met het oog op een optimale organisatie van het onderwijs. Deze commissie is samengesteld uit de programmacoördinator van de opleiding, de campusdecaan van de subfaculteit en alle docenten betrokken bij de opleiding. Deze commissie komt in beginsel tweemaal per jaar samen, en werd ook nauw betrokken bij het visitatieproces. De visitatiecommissie dringt er op aan dat ook de studenten bij dit overleg aanwezig zijn. Zo kan de opleiding beter inspelen op door studenten geformuleerde deficiënties. In de toekomst zal een POC voor alle manama's in de rechten worden opgericht. De commissie beschouwt dit als een goed, maar eveneens noodzakelijke keuze om een gemeenschappelijk platform voor alle manama-opleidingen te creëren. De voorbije jaren werd reeds de nodige aandacht aan de kwaliteit van de opleiding besteed.

Concluderend stelt de commissie dat het onderwijsproces van de opleiding het voor de studenten mogelijk maakt om de beoogde leerresultaten te bereiken. De opleiding heeft een logisch en sequentieel programma opgebouwd waarbij naast de aandacht voor vennootschapsrechtelijke materie, ook de 'belendende percelen' de nodige aandacht krijgen. Mede hierdoor slaagt de opleiding er in een samenhangende leeromgeving te creëren waar voldoende kwalitatief en kwantitatief personeel aanwezig is, alsook de nodige materiële en immateriële

voorzieningen aanwezig zijn. Elk van deze aspecten is ongetwijfeld degelijk maar kent verbeterpunten. Daarbij kan een frequenter formeel overleg tussen de docenten en studenten dienstig zijn.

Generieke kwaliteitswaarborg 3 - Gerealiseerde eindniveau

De commissie beoordeelt het gerealiseerde eindniveau als voldoende

De visitatiecommissie heeft kunnen vaststellen op basis van onder meer examenopgaven met verbeter sleutels, ingevulde examens en aanvullende gesprekken dat de opleiding er in slaagt de studenten de beoogde leerresultaten te laten behalen. De examens zijn alle gericht op het overstijgen van loutere kennisoverdracht. Het opstellen, afnemen en beoordelen van de examens is in eerste instantie de taak van de docent. Wel is het zo dat de programmacoördinator van de opleiding alle examenopgaven op voorhand screent. De commissie complimenteert de opleiding hiermee. Deze werkwijze verhoogt immers de validiteit en betrouwbaarheid van de toetsing. Dit impliceert niet dat het toetsbeleid geen nood heeft aan een verdere formalisering. Uit de gesprekken van de commissie bleek dat de opleiding de docenten meer bewust moet maken dat ze te allen tijde moeten garanderen dat de examens zowel qua vorm als qua inhoud er op gericht zijn te toetsen of de beoogde leerdoelen zijn gerealiseerd. De toekomstige manama-POC zou de ontwikkeling van een toetsbeleid en vervolgens de kwaliteitsbewaking van de toetsing als één van de speerpunten moeten beschouwen.

Informatie over de evaluatie en quotering van een opleidingsonderdeel wordt de studenten meegedeeld via de ECTS-fiche en eventueel via Toledo en tijdens de colleges van het opleidingsonderdeel. Studenten krijgen geen structurele feedback op de examens, maar kunnen dit op hun vraag wel verkrijgen. Studenten geven aan dat ze niet altijd een goed idee hebben waar hun scores op de examens vandaan komen. De commissie beveelt aan de structurele transparantie en feedback te verbeteren.

Op de masterproef en de geïntegreerde praktijkoefeningen na, zijn alle examens schriftelijk. Deze zijn opgebouwd uit één of meer concrete casussen waarbij wordt gepeild naar gespecialiseerde kennis en inzicht. Deze wijze van examineren sluit aan bij het verdiepend niveau van de opleiding. Het betreft 50-minuten examens waarin de student alle kennis en competenties moet toepassen om verschillende casussen op te lossen. Per examendag worden vier tot vijf opleidingsonderdelen geëxamineerd. Studenten en alumni geven aan dat dit best intensief is. Een langere pauze tussen de opeenvolgende examens zou volgens alumni welgekomen zijn. Ook moet bewaakt worden dat masterproefverdedigingen niet op eenzelfde dag als een reeks examens plaatsvinden. De duur van de examens is een bewuste keuze van de opleiding. Het is volgens de studenten met wie de commissie gesproken heeft praktisch dat de vele werkstudenten maar een beperkt aantal dagen hoeven vrij te nemen om hun examens te doen.

De commissie heeft voorafgaand en tijdens het bezoek enkele eindverhandelingen kunnen inkijken en is van mening dat het niveau ervan degelijk is. De masterproef omvat 16 studiepunten en vormt het sluitstuk van de opleiding. Studenten kunnen hun masterproef tussentijds door hun promotor laten nalezen, wat door de studenten als positief wordt ervaren. De masterproef wordt beoordeeld op basis van het schriftelijk werkstuk én een mondelinge verdediging voor de promotor en een co-reader. De promotor en de co-reader lezen de masterscriptie voor de mondelinge verdediging en bespreken kort hun bevindingen. Bij het begin van de verdediging van de masterproef stelt de student kort de belangrijkste aandachtspunten van de masterscriptie voor, waarna de promotor en de co-reader een aantal concrete vragen stellen aan de betrokken student. De belangrijkste bevindingen van de promotor en de co-reader worden na de mondelinge verdediging verwerkt in een standaard beoordelingsformulier. Dit formulier laat ruimte voor een verschillende beoordeling door de promotor en de co-reader, maar de praktijk leert dat deze beoordelingen in de meeste gevallen dicht bij elkaar liggen. Wanneer de promotor en de co-reader het toch oneens zouden zijn over de score, is er uit voorzorg een voorzitter aangesteld, die op dat moment kan tussenkomen.

Traditioneel wordt slechts een kleine helft van de masterproeven ingediend in de eerste zitting, meestal door voltijdse studenten. De meerderheid van de studenten opteert om hun masterproef pas in de tweede zitting in te dienen. Dit is vooral toe te schrijven aan de professionele activiteiten van de studenten (zie supra). De masterproef wordt niet alleen door de commissie, maar ook door de alumni gewaardeerd. Het heeft hen geholpen om te leren 'grondig juridisch te redeneren'.

Hoewel het diploma van Master in het vennootschapsrecht zelden of nooit een formele vereiste vormt om tot een bepaald beroep of een bepaalde functie te worden toegelaten, wordt het behalen van dit diploma door het werkveld gunstig onthaald. De aangeboden opleiding biedt de studenten immers een meerwaarde in hun verdere specialisatie in het vennootschapsrecht.

Voor de vele werkende studenten ligt de opleiding veelal in het verlengde van hun dagelijkse beroepsactiviteit. Zij wenden hun diploma vooral aan om bijvoorbeeld door te stromen naar een hogere functie binnen het kantoor of bedrijf waar zij actief zijn. De studenten die nog niet actief zijn op de arbeidsmarkt op het ogenblik dat zij de manna beëindigen, komen in uiteenlopende functies terecht, onder meer internationale of nationale gespecialiseerde advocatenkantoren, consultancykantoren, bedrijven of administratieve diensten. Alumni geven aan dat ze op dit ogenblik niet bij de opleiding betrokken worden. De commissie ziet opportuniteiten voor de opleiding om dit in de toekomst wel te doen.

Gedurende de meest recente academiejaren kan een studierendement van om en bij 60% worden vastgesteld. Sedert 2011-2012 heeft zich een significante daling voorgedaan van het studierendement. Volgens de docenten is deze daling het gevolg van diverse factoren, in het bijzonder de invoering van de zogenaamde 'nultolerantie', een strengere houding ten aanzien van de beoordeling van masterproeven en het toenemend en bewust gebruik van het creditsysteem. Dit systeem heeft onder meer tot gevolg dat studenten zich volgens het zelfevaluatierapport vaker dan vroeger inschrijven voor een bepaald opleidingsonderdeel, maar naderhand ofwel geen examen afleggen voor het betrokken opleidingsonderdeel, ofwel het examen afleggen zonder grondige voorbereiding. Aangezien een significante groep studenten het programma combineert met vol- of deeltijds werken, wordt steeds vaker gekozen voor een spreiding van het programma over drie jaar. De flexibele opties die het programma hun biedt, zorgen ervoor dat zij hun diploma kunnen behalen op een manier die voor hen haalbaar is. Vaak spoort hun werkgever hen aan om het programma te volgen, en houdt hij ook rekening met examenperiodes en lestijden. Ook de DHO-cijfers in verband met studieduur tonen aan dat, hoewel dit schommelt van jaar tot jaar, er een significante groep studenten is die meer dan één jaar over de opleiding doet. Dit is vaak een bewuste keuze en kan in de meeste gevallen worden verklaard door een combinatie van werken en studeren. Veel professioneel actieve studenten dienen hun masterproef bijvoorbeeld pas in de derde of zelfs vierde examenperiode in. De commissie meent dat het studierendement niet hoog is, maar stelt vast dat de opleiding hier aannemelijke oorzaken kan detecteren. Een verdere opvolging van het studierendement is echter nodig.

Concluderend meent de commissie dat de opleiding er in slaagt via de beoordeling, toetsing en examinering om de beoogde leerresultaten op voldoende wijze te realiseren. Het toetsbeleid van de opleiding wordt geborgd door de opleidingscoördinator. De commissie pleit er voor om het toetsbeleid in de toekomst nog structureler en formeler aan te pakken. De masterproeven in de opleiding zijn van degelijke kwaliteit. De commissie meent dat de opleiding beschikt over een laag maar voldoende slaagpercentage. Daarnaast stelt de commissie een grote tevredenheid van de stakeholders vast omtrent de inzetbaarheid van de afgestudeerden op de arbeidsmarkt.

Integraal eindoordeel van de commissie

Generieke kwaliteitswaarborg 1 - Beoogd eindniveau	V
Generieke kwaliteitswaarborg 2 - Onderwijsproces	V
Generieke kwaliteitswaarborg 3 - Gerealiseerd eindniveau	V

Vermits generieke kwaliteitswaarborg 1 als voldoende wordt beoordeeld, generieke kwaliteitswaarborg 2 als voldoende en generieke kwaliteitswaarborg 3 als voldoende, is het eindoordeel van de opleiding master na master in het Vennootschapsrecht, conform de beslisregels, voldoende.

Samenvatting van de aanbevelingen in het kader van het verbeterperspectief

Generieke kwaliteitswaarborg 2 - Onderwijsproces

- Laat de invulling van de belendende opleidingsonderdelen mettertijd evolueren met de actuele eisen van het domein
- Overweeg een uitbreiding van de 'geïntegreerde praktijkoefeningen', eventueel met een anderstalige component
- Maak de Europeesrechtelijke component meer zichtbaar in het programma
- Overweeg een anderstalig opleidingsonderdeel
- Laat studenten de masterproef in Nederlands, Frans of Engels maken
- Richt een voorbereidingsprogramma in voor studenten met een economische vooropleiding met aandacht voor rechtsmethodologie
- Versterk de interactiviteit van de werkvormen
- Laat studenten meer voorbereidingswerk verrichten voor colleges
- Exploreer Blended Learning
- Bewaak het genderevenwicht
- Versterk het overleg tussen de docenten
- Betrek studenten formeel in de overleg- en beslissingsorganen

Generieke kwaliteitswaarborg 3 - Gerealiseerd eindniveau

- Formaliseer het toetsbeleid verder
- Verbeter structurele feedback en transparantie
- Organiseer langere pauzes tussen examens
- Zorg dat de masterproefverdediging niet op eenzelfde dag plaatsvindt als examens
- Betrek alumni bij de opleiding
- Volg het studierendement verder op